

TÜRK SOLU

Yıl : 1
Sayı : 46
1 Ekim 1968
100 Kuruş

Evet "Durumumuz Nâziktir!"

1968 Türkiye'sinde yapılacak tek şey durumumuzu bütün gerçekliğiyle değerlendirmek ve herşeden önce düşürüldüğümüz çıkmazdan kurtulma yolunu doğru saptamak ve bu yolda kararlılıkla, yürekle yürümektir

İsmet Paşa'nın Gebze konuşması, ilginçtir, üzerinde durulmağa değer. CHP. Genel Başkanı, Sosyalist Blok ile Kapitalist Batı Bloku arasındaki gerginliğin artmasını söz konusu ediyor, NATO'da olduğumuz için, bizden uzakta çıkacak olayların, bizi yakından ilgilendirdiğini belirtiyor, «NATO müttefikli olmamız itibarıyla, vaziyetimiz nazıktır» diyor.

İnönü'nün bu durumda öğütlediği şey, «tahrik edici bütün ihtimallerden kaçınmak», «Amerika ve Rusya ile düşmanlık politikası yürütülmesine, içeride sebep olmamak; dışarıda da bunu tasvip etmemek» ve kendi aramızda da «aşırı tartışmalara ve dalışmalara meydan vermemek».

En olumlu bir yorumlamayla İnönü'nün sözlerinden çıkarabileceğimiz anlam, ancak şu olabilir: Türkiye'nin NATO üyeliği, bir olup bitidir; NATO'daki durumumuzda bazı lehte değişiklikler sağlamak için teşebbüslere girişilebilir, ama bir nükleer dünya savaşına girip girmeme gibi bir meselede, bağımsız olarak karar verebilen, Amerikan üslerinden, ikili anlaşmalardan ayrılmış, NATO dışında, tarafsız Türkiye bir hayaldir; onun için NATO'nun genel olarak tutacağı yolu saptamada hemen hemen hiçbir rolü olmayan Türkiye'nin yapabileceği tek şey, hiç değilse kendi bölgemizin bir tahrik merkezi olmasına izin vermemek, yangına körükle gitmek, muhtemel bir savaşa hiç değilse bu ölçüde engel olma yolunda çaba göstermektir.

İsmet Paşa'nın «iyi niyetli ihtiyat politikası» en olumlu olarak, ancak böyle özetlenebilir.

Hemen kesinlikle belirtelim ki, bütün iyiniyetine rağmen, İnönü'nün öğütlediği şey, bir olup-bittiyi boyun eğme politikası, bir teslimiyet politikasıdır.

NATO, sömürücü zengin, kapitalist ülkelerin kurduğu Batı emperyalizminin

askeri örgütüdür ve baş görevi, emperyalist dünya sistemini sürdürmek, güçlendirmek ve genişletmektir. Sömürülen geri bir tarım ülkesi olarak Türkiye'nin NATO'ya katılışı, koyunun kurtlar sürüsüne katılışına benzer. Türkiye'nin doğal yeri emperyalizme karşı duran Doğu'nun ve Güney'in uluslarının safıdır.

Yakın tarihimizde, II. Dünya Savaşı şartlarında, İsmet Paşa'nın, o ünlü «ihtiyat politikasını» başarıyla uyguladığı bir dönem olmuştur. Savaş yangınına Türkiye'yi sokmadan, Nazi Almanya'sının başında bulunduğu Mihver ülkeleriyle Müttefikler arasında bir denge kurabilmişti, o dönemde İnönü. Ve C. H. P.'nin bu politikası, birçok çevreler tarafından takdirle karşılanmıştır. Ama hiç şüphe yok ki, II. Dünya Savaşı yıllarında CHP'nin izlediği genel siyasi çizgi, bu partinin dayandığı sınıf ve zümrelerin çıkarlarının gerektirdiği bir çizgi olmaktan öte gitmedi ve elbette ki emekçi sınıflar, bunlar arasında yoktu. Dış politikada, savaşın gösterdiği gelişmelerden etkilenerek, kimi bir tarafa, kimi öteki tarafa meyil etme, i-çeride, ekonomide ve toplumsal hayatımızın öteki alanlarında gittikçe sağa kayma politikası, hiç şüphe yok ki Türk emekçisinin kendi yolu olarak benimseyeceği bir yol olmadı. Üstelik, Kemalist devrimin temel ilkelere sadık kalarak bile, yürekte destekledikleri bir politika değildi bu. Ve ileriye görebilen birçoğları, Türkiye'nin, Müttefiklerinin safında, Nazi Almanyası'na karşı savaşa katılmasının, Türkiye'nin uzun vadeli çıkarları bakımından, mutlaka olumsuz sonuçlar vereceği kanısın- da değillerdi.

Savaş dışında kalabilen Türkiye'nin, savaş sonrası dönemindeki halini biliyoruz. Savaş yıllarında karaborsanın bitini kanlandırdığı asalak bir ticaret sermayesi, sonraki dönemde daha da güçlenerek ve taşra «hacaga» sıyla ortaklık kurarak, ekonomimizde egemen unsur haline gelebilmiştir.

Bu bakımdan, İnönü'nün ünlü «ihtiyat politikası» nı, böyle bir politikanın uygulanabileceği en elverişli şartlarda bile, başarılı bir politika saymaya kalkışmadan önce, meseleyi bütün yönleriyle ortaya koymak ve üzerinde öyle düşünmek zorundayız.

Ama bugünün şartlarında, toprakları bir uçtan bir uca Amerikan askeri üsleriyle donanmış, NATO içinde bir Türkiye'de, İnönü iktidarda olsaydı, bütün iyi niyetine rağmen, sözünü ettiği «ihtiyat politikasını» uygulayamazdı.

1940 - 1945 dönemi Türkiye'si, toprakta yabancı askeri kuvvetleri barındırmayan, siyasi bakımdan bağımsız bir ülkediydi. O yıllarda hiçbir yabancı devletin elinde, Türkiye'yi bir savaş olup bitisi karşısında bırakma olanakları yoktu. 1914'de Alman Emperyalizminin elinde olduğu gibi; ve bugün Amerikan Emperyalizminin elinde olduğu gibi: Bugün durum, 1940'a hiç benzemez. Bu günkü durumu ancak 1914'e kıyaslayabiliriz. Alman Amiralisi Souchon'un, Alman Başkumandanlığından aldığı emirle, bir iki Alman mütemedi dışında, (Başbakan dahil) Türkiye Hükümeti Bakanlarının bilgisi olmadan, «Yavuz» ve «Midilli» diye vaftiz edilen, Alman mürettebatlı Göben ve Breslau savaş gemileriyle Karadeniz'e çıkıp, Rus limanlarını bombaladığı ve Türkiye'yi savaşa soktuğu 1914 yılına.

Bugün Türkiye topraklarında tam 101 Amerikan askeri üssü ve tesisi var. Bunlardan bazıları atomik üslerdir ve bizim kontrolümüz dışındadır. Amerika, bu üslerinden yararlanarak, NATO aracılığıyla, ya da, NATO'yu işe katmağa lüzum görmeden, doğrudan doğruya, kendi çıkarı için, gerekli saydığı anda, Türkiye'yi nükleer savaşın tam göbeğine sokacak durumdadır. Ve nükleer savaş felaketi Türk halkının, Amerikan halkıyla birlikte göğüsleyeceği bir felaket değildir artık. NATO'nun, bizim de onayımızla kabul ettiği, «Esnek Mukabele» stratejisi, NATO üyeleri için, savaş ateşine girme tehlikesini derece-

lendirmiştir. Öyle ki bugün, kıt'alararası hidrojen bombasına rağmen, Birleşik Devletlerdeki Amerikan vatandaşı, bir nükleer savaşta yok olma tehlikesi bakımından, Anadolu insanından çok daha büyük güvenlik içindedir.

Türkiye, NATO içinde kaldığı sürece, Türkiye'nin kime karşı, nerede, ne zaman ve nasıl savaşa gireceğini, Amerika tayin edecektir. Türkiye'nin kendisi değil, NATO mekanizmasının işleyiş tarzı, bunu emreder ve unutmamak gerekir ki Amerika, barışçı bir siyaset, istese de, güdemez. Amerikan emperyalizminin, en azından, dünyanın çeşitli noktalarında, doğrudan doğruya (Vietnam örneği), ya da dolaylı olarak (İsrail örneği) mahalli saldırı savaşlarına girişmesini, kapitalist ekonomisinin ihtiyaçları emreder. Ve işte Türkiye, kaderini böyle saldırgan emperyalist bir güce teslim etmiştir.

İşte İsmet Paşa, bu durumdaki bir Türkiye'ye, o «ihtiyat politikasını» öğütlemiştir. 1940 - 1945 döneminde, bazı çevreler için değer taşıyan bu öğüt, artık gerçeklerle çelişmektedir ve ciddiye alınmaz. 1944 Türkiye'siyle, 1968 Türkiye'si arasındaki nitelik farkını, kör olmayan herkes görebilir. Kendi kaderini kendisi tayin eden, siyasi bakımdan bağımsız bir ülkenin yapabileceği şeyi; savaşa girip girmeme gibi, bir ulusun en önemli meselesinde bile karar verme yeteneğinden yoksun, toprakında kendi kontrolü dışında atom üsleri barındıran, yabancı vesayeti altında bir ülke yapamaz.

1968 Türkiye'sinde yapılacak tek şey, durumumuzu bütün gerçekliğiyle değerlendirmek ve her şeyden önce düşürüldüğümüz çıkmazdan kurtulma yolunu doğru saptamak ve bu yolda kararlılıkla, yürekle yürümektir. Devlet adamı olmaktan vazgeçtik, sıradan her Türk yurtseverinin görevi budur. Ve bu yolda ilk hedefimiz ancak şu olabilir: Türk ulusunun, kendi kaderini kendisinin tayin etmesini sağlamak, yani Türkiye'yi tam bağımsız kılmak.

Bizim için soru, Dünya Savaşı çıkar mı, çıkmaz mı sorusu değildir; bizim için soru, herhangi bir savaşa gireceksek, Türkiye buna kendi yetkili dev-

let kurumlarının kararıyla mi girecektir, yoksa Amerika, Türkiye'yi, kendi iradesi dışında, çıkarının gerektirdiği anda nükleer savaşın felaketine atabilecek midir? sorusudur.

Bu sorunun, her içtenlikle «Tüküm» diyen için, bir tek cevabı var:

**bu
sayıda**

**İnti Peredo
Tekrar Dağlara
Döneceğiz**

Hikmet Kıvılcımlı

**Çekoslovakya'nın
Silahı**

Şahin Alpay

**Kapitalist
Olmayan Yol
Nedir?**

Bizim için soru, Dünya Savaşı çıkar mı, çıkmaz mı sorusu değildir; bizim için soru, herhangi bir savaşa gireceksek, Türkiye buna kendi yetkili dev-

NATO Generalleri Neden Geldi?

Çekoslovakya işgalinin Avrupa'da kuvvet dengesini bozduğu ileri sürülerek yürütülen NATO'yu güçlendirme kampanyasının en hareketli bölgelerinden biri geçen hafta da Türkiye olmaya devam etti.

Kiesinger'in şaşaalı ve tantanalı ziyaretinin ardından, alelacele Yunan Bulgar sınırı ve Boğazları teftişe gelen NATO'lu generaller, Türk Ordusunun kahramanlığını ve yenilmezliği övö öve bitiremediler. Şimdi, sağcı basın ve örgütler, kurban edecekleri «dost» a cömertçe harcanan bu meth-iî senayi, ağzlarının suları akarak anlatmaktadır.

Oysa, Amerikan emperyalizminin saldırgan gücü olmak yanında, Alman neonazizminin sınır bekleliğini de yapmak görevini yüklenmeye başlayan NATO'nun çok yıldızlı generalleri, bu ziyaret ve övgüyü Türk halkına çok pahalıya ödetmek niyetindedirler.

NATO generallerinin birdenbire başlayan teftişleri, aslında, dünya ölçüsünde tezgâhlanmakta olan oyunun bir figürüdür.

Böyle bir oyunun tezgâhlanmasına neden gildi?

Bir defa kuruluşunun 10. yılında emperyalistlerarası çıkar çatışmasının salladığı NATO, gençlik aşısına muhtaç duruma gelmişti. Ama problem bu gençlik aşısının nasıl yapılabileceği idi. Bir çok ülkelerde, bu arada ileri kara-

kol sayılan Türkiye'de NATO'ya karşı, pratikte sonuç alıcı olmasa bile, halk arasında oldukça etkili sayılabilecek bir hoşnutsuzluk eyilimi yayılıyordu.

Beri yandan Batı Almanya, dengesiz gelişen ekonomisinin baskısını her geçen gün daha fazla duyuyor ve emperyalist blokun silahlanma yarışına katılmak üzere sabırsızlanıyor.

Amerika, gelişen kurtuluş savaşları karşısında, kendine Almanya gibi «güçlü ve gözü kara» bir müttefik arıyordu.

Bütün bunlar, Çekoslovakya olayının ardından, emperyalistlerin, savaş borusu çıkararak gevşeyen NATO bağlarını kuvvetlendirme «harekâtı» na başlamaları için yetti.

İlk sesler Batı Almanya'dan yükseldi. Sovyetlerin Çekoslovakya'yı işgali Avrupa'daki kuvvet dengesini bozmuştu! Bunun ardından çeşitli sınırlara yığınak yapıldığı haberleri gü-rültülü bir biçimde ortaya atıldı. Ve en sonunda da bomba patlatıldı: Sovyetler Batı Almanya'yı işgal etmekte tehdit ediyordu.

Artık Almanya «nükleer silâhsızlanma anlaşmasını imza edemezdi.» NATO ise, böyle bir gelişme karşısında, Almanya'yı kesinlikle savunacaktı!

NATO generalleri derhal yola koyuldular, önce Yunanistan'ı, sonra Türkiye'yi ziyaret et-

tiler.

Bütün bu patırtıların ardında yatan gerçek ise şu idi. Sovyetlerin Çekoslovakya'yı işgali Avrupada kuvvet dengesinde belirli hiç bir değişiklik meydana getirmemişti. Olay kuvvetlerin yer değiştirmesinden ibaretti.

Thedit hikâyesinin ise aslı, 5 Temmuz'da Sovyetler Birliğinden alınan bir notaya dayanmaktadır. Sovyetler Birliği, Batı Almanya'da emperyalizmin koltuğunu altında gelişen neo nazizm tehlikesine işarette bu gelişmenin dünya barışını tehlikeye sokacağını bildirmiş, bu arada Birleşmiş Milletler Anayasasının 53 ve 107. maddelerini hatırlatmıştı. Maddeler.Birleşmiş Milletler Anayasasını imzalayan devletlere, II. dünya savaş sırasındaki düşman devletlere, saldırganlık politikasının yeniden doğuşu halinde, müdahale hakkı tanımaktaydı.

Bu nota 5 Temmuz'da verilmiştir. Fakat 5 Temmuz'da söz konusu edilmeyen nota, nedense Çekoslovak işgalinin ardından, notanın kendisinden daha ciddi olamayacağı açık olan bir makale dolayısıyla ciddiyet kazanmıştır.

Bu, Batı Alman yöneticilerinin ve Amerikan emperyalistlerinin fırtına yaratmaktaki gayretkeşliklerini gösteriyordu. Kaldı ki işgal edileceğiz. feryatları koparılan Batı Alman hükümetinin bir kanadını teşkil eden Sosyal

Demokratlara mensup Adalet Bakanı, bir konuşmasında «Sovyetler Birliği gibi büyük bir ülkeden tehditle hiçbir şey elde edilemez. diyerek kimin tehdit etme çabasında olduğunu açıklamıştır.

İşte bütün patırtıların ardında yatan gerçek bu idi. Fakat bu gerçekler, emperyalizmin yeni bir kuvvet olarak geliştirdikleri basın yoluyla az gelişmiş ülke halklarının gözlerinden gizlendi. Hatta sol eyilimli olduğunu iddia eden bazı dış politika yorumcuları bile olayları emperyalistlerin paralelinde yorumlamaktan çekinmediler.

İşte NATO generallerinin gelişti, emperyalizmin ekimzına çare bulma oyununun bir figürü idi.

Neden savaş söylentileri çıkar çıkmaz hemen Türkiye'ye damlamışlardı, bu büyük generaller? Birincisi, Türkiye NATO'nun ileri karakolu ve teftişe, elbet ileri karakollardan başlamak gerekirdi. İkincisi ise Türkiye'de NATO'ya karşı açık bir hoşnutsuzluk belirmişti. Bu hoşnutsuzluk, emperyalistlerin bazı niyetlerinin gerçekleşmesini kamu oyu baskısıyla önüyordu. Tantanalı harp havaları yaratıp, Türk Ordusuna övgüler düzerek kamu oyunu kazanmak hiç değilse bazı çevrelerin direncini kırmak bu suretle mümkün olabilirdi.

İ.P.S. Derneğinin Kongresi

İşsizlik ve Pahalılıkla Savaş Derneğinin ilk Genel Kurul toplantısı 29 Eylül Pazar günü saat 10.00 da T.M.G.T. salonlarında yapılmıştır.

DEV-GÜÇ BİLDİRİSİ

Güç Birliği halinde bulunan 50 ye yakın devrimci kuruluş adına aşağıdaki kuruluşlar çeşitli konularda görüş birliğinde olduklarını bir kez daha tekrarlamışlardır. Yayınlanan bildiride özetle şöyle denmektedir:

«EMPERYALİZME ve onun, halkımızın ve ulusal ekonomimizin çıkarına aykırı yünden yabancılara iş ve sermaye birliği yapan İŞBİRLİKÇİLERİNE ve aynı zamanda ARACILIK VE TEFE-CİLİK VE BÜYÜK TOPRAK A-ĞALIĞI yolu ile halk çıkarına aykırı düzeni TEMSİL EDENLERE ve bütün bunların POLİTİKADA VE YÖNETİMDEKİ TEMSİLCİ-

LERİNE karşı sürekli bir mücadeleye zorunludur. Bu Anayasa düzeni mücadelesi, yukarıdaki azınlığın dışında kalan bütün ulusal güçlerle birlikte yürütülmelidir. Ulusal nitelikli iş çevrelerimiz bunların baskısından kurtarılacak halkın ve işçinin çıkarına dönük özgür teşebbüsler halinde gelişt-

rimelidir.»
Dünyadaki son siyasal buhran nedeniyle pek dikkati çekmeyen ortak pazar görüşmeleri acısını uluşca çektiğimiz üç beş dolarlık yardım fikrinden sıyrılmalıdır. Ortaklarla aramızdaki özellikle sana yi adamındaki derin uçurumun, ulusal sanayileşmemizi ebedi kös-

tekleme tehlikesi düşünülmelidir. İstenmesi akıl kârı olmayan bir harbe, sadece NATO bağlılığı nedeniyle sürüklenmemizin sonuçları hatırlanmalıdır. Çıkarlarımızı göre, davranışımıza yön verecek tam bağımsızlık politikasının izlenmesi gereği iyice belirmiş bulunmaktadır.»

Boşuna Gayret

A. EVREN

(Adana'lı okurlarımızdan)

ğın ve dış ticaretin millileştirilmesi ilkelerini bir tarafa bırakarak, sosyalist şiarların propagandasını yapmaldırlar.

Bir de Türkiye'nin koşullarından bahsedilmelidir. Eğer koşullardan bahsedeceksek lütfen dikkatle okuyalım, Türkiye'nin politik ve ekonomik bakımından TAM BAĞIMSIZ bir devlet haline gelmesi ve yaşaması, bugün Türk milleti için bir ölüm kalım meselesidir. Tıpkı kurtuluş savaşını yılarında olduğu gibi, milletimizin bütün namusu, yürekli ve gerçek yurtsever kuvvetlerinin bir MİLLÎ CEPHE halinde işbirliği etmeleri ve dayanışmaları kutsal bir ödevdir. (M. Ali Aybar, Türkiye'de anti-emperyalist savaşın stratejisi sh. 13. M. Anadolu) 1965 senesinde bir MİLLÎ CEPHE çağrısında bulunan sayın M. Ali Aybar, bugün neden o görüşlerinden vaz geçmiştir. Koşullardan bahsedilenler, 1965 yılındaki şiarlarımızı değiştirdiklerine göre, Türkiye'nin değişen koşullarında namuslu bir davranışla açıklamak zorundadırlar. Bunun gereğini sormak her yurtseverin ve her gerçek sosyalistin hakkıdır. Dün doğru olarak söylediklerinden, nedenini göstermeden bugün vazgeçenler ve onların sözcülüğünü yapan tarafsız (!) organları, yukarıdaki TAM BAĞIMSIZLIK ve MİLLÎ CEPHE çağrısından neden vazgeçtiğinin gerekçesini açıklamalarını bekliyoruz. Eğer bunu yapmazlarsa kendilerini, oportünistlik sektör davranış ve en azından emperyalistlerin ekimeğine yağ sürmekle it-ham edersek haksızlık etmemiş oluruz.

1 — Türkiye Sosyalizmi ve Forum.
Forum dergisi sayı 344 Sh. 4.

Şiar Yalçın'dan Mihri Belli'ye Mektup

Sayın Mihri Belli,

Faşist İtalya Ceza Kanununundan aktarılmış, ve fikir hürriyetini çiğnemek pahasına dahi olsa sömürücü burjuva sınıfı egemenliğini ümaniter, liberter ve egaliter sol akımlara karşı korumak amacıyla yönelmiş 142. maddeye dayanılarak hakkınızda verilmiş olan 5 sene ağır hapis cezasını büyük bir üzüntü ve hayal kırıklığı ile karşıladığımı, verdiğiniz gerçek özgürlük, ulusal bağımsızlık ve sosyalizm kavgasını — metotlarda her zaman uyuşamasak dahi — nâcizane takdir ettiğimi, Yargıtay safhasında adli adaletin tecelli edeceğine ve müştereken savunduğumuz düşüncelerin ve düzenin ergeç muzaffer olacağına, hür demokratik sosyalist Türkiye'nin bir gün mutlaka kurulacağına yürekten inandığımı üstün sevgi ve saygılarımla bildirir, sabır ve metanet dilerim.

Şiar Yalçın
Cumhuriyet Savcısı
Koyulhisar

AYDINLIK
sosyalist dergi

1 Kasım'da Çıkıyor

(I)

BOLIVYA

Bolivya'da gerilla savaşı ölmüdü daha yeni başlıyor. Bolivya'lı gerillacılar şimdi tamamiyle kendi gerçek devrimci yolları üzerinde dilerler. Savaşa ara vermeden, duraklamadan, yalnızca Latin Amerika'da gerçekleşmesi için zafere kadar savaşmakta devam edeceğiz. Ülkemiz, prensip olarak, kıtasal özellikleri bulunan devrimci bir deneyi yaşamıştır. Savaşımızın başlangıcı trajik bir felâket ile sonuçlandı. Arkadaşımız ve yoldaşımız, kumandan Che Guevara'nın fiziksel ölümü ve diğer yoldaşlarımızın kaybı, bize sert bir darbe oldu. Onlar kıtasal devrimin en saf ve en asilleridirler, ve sahip oldukları tek şeylerini, canlarını vermekte tereddüt etmediler. Fakat bu acı haber, bizi korkutmaktan ziyade devrimci bilinçimizi keskinleştirmiş, haklı davamız için savaşma azmimizi kuvvetlendirmiş, çelikleştirmiştir. Zalim ve kanlı bir savaş süreci içerisinde, yeni savaşçılar ve yeni liderler, daha imdiden vurulup düşen arkadaşlarına karşı övlerini yerine getireceklerdir.

Ne için savaştığımızı çok iyi biliyoruz. Savaşmış olmak için, ya da kişisel çıkarlar sağlamak için, parti içinde yükselmek hırsıyla savaşmıyoruz. İnsanlara, bir yaratık olarak güveniyoruz. Tek ve son amacımız, kendi ülkemizle beraber, geçici olarak birçok parçalara ayrılmış olan Latin Amerika'nın kurtuluşudur. İnanıyoruz ki Che'nin ve Bolivar'ın rüyaları—Latin Amerika'yı siyasî ve coğrafi olarak birleştirmek—eninde sonunda gerçekleşecektir. Bu da ancak, kitlesel hareketi geçirebilecek tek ve şerefli yol olan silahlı mücadele ile gerçekleşecektir. Başka hiç bir yöntem bu kadar keşifli değildir. Gerilla harbi ise, silahlı mücadelede en etkili ve en doğru şeklidir. Bundan dolayı Latin Amerika'da tek bir kişi kalana kadar gerilla harbi ölmeyecektir. Silahlı mücadele, ta ki geniş halk kitleleri politik bilinçine ulaşsın da ortak düşmanımız Amerikan emperyalizmine karşı ayaklanana kadar devam edecektir. Bolivya'da gerilla harbi ölmemiştir, daha yeni başlıyor.

(II)

Ülkemizde süren gerilla harbinin, birçok kişi, çeşitli görüş açılarından incelediler. Küçük sebeplerin yönlendirmesiyle, hemen hemen hepisi Bolivya'da mücadele biçiminin gerilla harbi olmadığını söylediler. Doğru olmayan birçok dökümanlar ortaya kondu ve dikkatler daha çok karşı olmaya meyilli kimseler üzerine çevrilip, onlara ehemmiyet verildi. Fakat birşey başarılmadı: Ülkemiz devrimindeki azim ve iman duygusunu korumak. Bunun en kesin ve en açık delili, Millî Kurtuluş Ordumuzun —FLN— geçici yenilgiye rağmen savaşa kesin kararlı olmasındır. Son zamandaki geçici mağlubiyetten sonra hâlâ neden iktidarı ele geçirmek için en doğru ve en kesin yolun gerilla savaşı olduğu konusunda direndiğimizi ülkemiz ve bütün dünya devrimcilerine açıklamak görevi bana düşüyor. Hareketin içinde yer almış ve hayatını vermiş her arkadaş da aynı görevi yapacaklardır. Bu görevi Che Guevara'nın yerine, kendimi hiç düşünmeden, yerine getiriyorum. Che'nin varisi olmak benim için büyük bir şereftir. Lâkin Amerika'nın büyük devrimci özelliklerinin özetisiyle, tesadüfî bir varis olarak kapasitemin ahilinde hareket ediyorum. Bunun kurtuluş mücadelesinde, halkımızın zengin devrimci deneylerine yardım dokunur sanıyorum. Ve hiç bir zaman hatalarımızı haklı göstermek kaygusuyla hareket etmiyorum. Bunlar gerilla savaşında edinilmiş bir yaşantının şikâyetleri değildir. Tam tersine FLN'i yaratan güçlerin, onu halkımızın tek dayanağı haline getirenlerin ve gerilla savaşının kurtuluş mücadelesindeki yerini iyi kavrayıp ona inananların açıklamasıdır. Bunun tersinin doğru olduğunu ispatlamak için birçok ciddi tartışmalar yapılmıştır. Delil olarak, gerilla birliği kısa bir zamanda yok edildi dediiler. Bizim için, gerilla harbi halkın iktidarı ele geçirme mücadelesinde hareketin bir biçimidir. Bu şeklin bir özelliğide, onun uzun süreli oluşudur. Gerilla savaşının ilk aşaması, halk arasında etkili duruma gelinceye kadar hayatta kalmayı başarabilmektir. Böylece her gerilla birliği, gelişip, yenilemez duruma gelinceye kadar gücünü ayakta tutma durumundadır. Bu andan itibaren, gerilla birliği, ordu birliklerine karşı devamlı saldırılar düzenleyerek, onların moralini bozup, zayıflatıp, ayakta tuttukları rejimle birlikte yok etmeye çalışır. Bizim deneyimizde, yeni kurulmuş gerilla birliğimiz, birinci aşamayı geçemedi. Fakat başka gerillalar aynı yerden görevi devralıp en sonunda düşmanı yeneceklerdir.

(III)

Bu şartlar altında eleştiricilerimiz, bizim metodumuzun yanlış olduğu sonucuna geldiler. Onlar bizim geçici yenilgimizi ve bunun nedenlerini anlayamadılar. Bu türden davra-

Harekete halkın, ya da işçi sınıfının öncü olması öyle ihsan edilecek bir şey değildir. Öncülük mücadele içinde, halka ya da o sınıfa önderlik etmekle ve antiemperyalist savaşı her yerde sürdürebilmekle kazanılır.

tekrar dağlara döneceğiz

Yankee emperyalistlerinin devamlı saldırıyan yüzleri karşısında biz devrimci saldırganlık metodunu seçtik. Bu öyle bir saldırganlıktır ki, zalimleri cezalandırır, onları yok eder ve böylece sosyalizme giden yolu bunlardan temizler.

nışların nedeni aynı zamanda kendilerini de muhakemeden kaçınmalarıdır. Onlar savaşımızı uzaktan gözlemişlerdir. Bundan başka bizimle işbirliği yapmak şöyle dursun, anti-gerilla mücadelesinin bayraktarlığını, kendi organizasyonları içinde yapmışlardır. Sonrada kendi anti-emperyalist görüşlerini muhafaza etmek için gerillalarla dayanışma halinde olduklarını ilân etmişlerdir. Gerçekte ise bu dayanışma her zaman lâfta kalmıştır.

Gerillalara romantik hülyacılar diyorlar. Ama unutmaları ki Bolivya'da iktidarı ele geçirmek için mücadele eden tek ciddi gücü teşkil edenler de bu romantik hülyacılar dedikleri gerçek devrimcilerdir. CPB yöneticileri, partinin iktidarı ele geçirmek için bütün metotları kullanacağını, bütün halk kitlesinin bu mücadelede yerini alabilmesi için önce halkın buna hazırlanması gerektiğini söylüyorlar. Önemli bir mücadele biçiminin hazırlıkları devam ederken bütün dikkatleri bu noktada toplamayıp, halka başka yollardan bahsetmek hatadır. Bir parti, ya da bir grup, iktidar mücadelesine giriştiği zaman çeşitli mücadele metotlarından birisini kendine temel mücadele biçimi olarak seçmelidir. Bunu yapmadan, ciddi olarak iktidarı ele geçirmeyi hayal etmek gülünç olur. İlk başarısız hareketten sonra, gerilla hareketini parçalamak istedikler. Demokratik ve reformist metotların denenmesinin imkân dahilinde olduğunu söylediler. Seçim yolu! Latin Amerika'da hiç bir ciddi devrimci bu yolu kendisine temel mücadele biçimi olarak seçemez. Birçok barışçıl başkaldırıların sonunda, binlerce işçi ve emekçi, hâkim sınıflar ve iktidar kuvvetleri tarafından susturulmuş, hareketler bastırılmıştır. 1965 Mayıs ve Eylül olayları hâlâ hafızalarımızda canlılığını muhafaza etmekte. Fabrikalarda ve maden ocaklarında ayaklanan işçiler, hemen hemen hiç bir direnç göstermeden katledilmişlerdir. Hiç bir zaman 24 Haziran 1967 faciasını unutamayız. Savunmasız işçi kitleler yok edilince bizim 40 kişi kadar olan gerilla birliklerimiz, düşmanı incitip, onun moralini bozabiliyorlardı.

Halkın sosyal ve ekonomik kazanç sağlamak için giriştiği mücadelelere karşı değiliz. Bunlar, gerilla birlikleri tarafından yıpratılan ve morali çökertilen bir hükümete karşı yapıldığı zaman daha olumlu sonuçlar vereceklerdir. İşte geniş halk kitlelerine, emperyalizmin ve onun yerli usaklarının o kadar güçlü olmayıp, yenilemez olmadıklarını somut gerçeklerle anlatacak, ispat edecek olan bu gerilla birliğidir. Kitleler, özellikle köylüler gerçek olduğuna kesinlikle inanmadıkları bir şeyi hiç bir zaman savunma durumuna girmezler. Halkın, gerilla savaşı başlamadan, silahlı mücadele zorunluluğunu hissedip bunu destekleyecek durumda olması gerektiğini ummak, bazı teorisyenlerin ön şart olarak köylü desteğinin gerekli olduğunu iddia etmelerine benzer. Bu isyanın ruhuyla alay etmektedir. Köylüler, gerilla-yerçek desteği ancak onlara bazı şeyler ispat edildiği zaman göstereceklerdir. Onun için birinci aşamada, gerilla birliğinin görevi, kuvvetlenmek ve saha üzerinde hareket kabiliyeti-

inti peredo kimdir?

İnti Peredo «Che» Guevara'nın Uluslararası Gerilla Birliğinde Bolivya Millî Kurtuluş Savaşına katılmış Bolivya'lı kahramanlardandır. Bolivya Komünist Partisi üyesi yapmış olan İnti Peredo Partini sağ oportünist, Parlamentarist yoluna karşı çıkmış ve tek mücadele biçimini eğitim yolu olarak saptayan Partiden ayrılarak parti lideri Mario Monje'nin olumsuz tutumuna rağmen «Che» Guevara'nın Uluslararası Gerilla Birliğine katılmıştır. Che Guevara Bolivya'daki savaş anılarını toplayan günlüğünde İnti'den sık sık övgüyle söz açmakta, onun yeteneklerini belirtmektedir. İnti Che'nin ölümünden sonra dağılan Uluslararası Gerilla Birliğinden canlı olarak kurtulabilmiş bir kaç savaşçıdan biridir. Latin Amerika'daki Gerilla mücadelelerinden pek haber alınmıyorsa da İnti Peredo'nun kısa bir süre önce tekrar Bolivya dağlarına çıkarak Kurtuluş Savaşını yeniden başlattığı öğrenilmiştir. İnti Peredo bu yazısında Latin Amerika ve Bolivya için «Ne Yapmalı» sorusunu işliyor.

İnti Peredo

rak bu işi yürütmekten daha fazla işler başlatılmıdır. Gerçekten, bütün partiler, ister itiraf etsinler ister etmesinler, gerilla birliği etrafında toplanıyorlardı. Kendimize şunu sormalıyız. Bu partiler, gerillaların güçlenmesi için nasıl hareket etmeliydiler. Durumu açıklıkla ortaya koymak zorundayız. Çünkü silahlı mücadele ortamında herşey apaçıktır, demagojiye fazla yer yoktur. Harekete halkın, ya da işçi sınıfının öncü olması öyle ihsan edilecek bir şey değildir. Öncülük mücadele içinde, halka ya da o sınıfa önderlik etmekle ve anti-emperyalist savaşı her yerde sürdürebilmekle kazanılır. Anti-emperyalist mücadeleden yana olduğunu söylemek yetmez, sempati duymak kâfi değildir, bizzat içine katılıp onun gerçek savunucusu olduğunu ispat etmek lazımdır. Hareketi başlatmadan onu yönetmeyi iddia etmek, ya da anti-emperyalist mücadelede katılmayı şartlı kılmak—kimin önderliğinde olduğuna göre—sektarizmin tatbikat ile ispatı olur. Bu tabii ki anti-emperyalist cepheyi toparlamak iddiasını ele uyuzmaz. Öncülük ünvanını, onu yönetenlere verecek olan yalnız ve yalnız halkımızdır.

(V)

Öncülük iddiasında olanların sektör davranışlarından biri de, gerilla yönetimini politik liderliğe bağımlı kılmak istemeleridir. Bu, derhal şöyle bir soru akla getiriyor: Kimin politik liderliğine? Bunun cevabı onlarca belki de mücadeleyi, silahlı ve barışçı olmak üzere ikiye ayırmak ve silahlı mücadeleyi diğeriyle bağımlı kılmaktır. Yoksa bu, silahlı mücadeleyi şehirlerdeki politik savaşı etki altına alabilmek için kullanmak eğilimi midir? Neden politik ve askeri liderliğin kaynaşması olabileceğini düşünmüyorlar. Savaş anında en devrimci ve en usta yoldaşlar savaşa bizzat katılanlardır. Şehirlerde yürütülen mücadele gerilla savaşına yardımcı olma yönünde gelişmelidir. Böylece gerilla savaşı şehirlerden yönetilemez. Hareketi yönetme hakkı da kurtuluş mücadelesinin öncüleri olan gerillalara aittir. Bu, gelişimin doğal bir sonucudur. Tersini düşünmek ve uygulamaya kalkmak, gerillaların hareket kabiliyetini yitirmesine yol açar ve kısa bir süre sonra bu yenilgiye sonuçlanır.

Savaş kendi liderlerini de beraber getirecektir. Halkın gerçek liderleri hareket içinde çıkacaktır. Böylece kendini gerçek devrimci sanan bir kimse daha fazla liderlik taslayamayacağı gibi gerçek liderlerin de hiç bir zaman yerini kaybederim korkusu olmayacaktır. Savaşın uzun süreli olma niteliği, kişinin gerçek amaçlarının açık bir somutluğa kavuşmasını sağlar. Karşı güçler açıkça belli olur ve Yankee emperyalizmi gerçek kimliğiyle ortaya çıkar. Kitleler bu süreç içerisinde emperyalizmin usaklarını nasıl devamlı hizaya soktuğunu görürler ve onların gerçek niyetlerinin ne olduğunu anlarlar. Emperyalistler hiç de sömürgelelerini terketmek, sömürüyü bırakmak eğiliminde değillerdir. İşte bunun içindir ki, kitleler uzun süreç ve zorlu bir savaşta hazırlanmalıdırlar. Zaferi, bir takım fedakârlıklara katlanmadan kolayca elde edeceğimiz sanmak hayal görmektir ve bu düşünce halk arasında konformizme yol açar. Savaş zalim ve kanlı olacaktır ve bütün ülkeye, en ücra köşedeki bir kulübeye bile yayılacaktır. Yankee emperyalistlerinin devamlı saldırgan yüzleri karşısında biz devrimci saldırganlık metodunu seçtik. Bu öyle bir saldırganlıktır ki zalimleri cezalandırır, onları yok eder ve böylece sosyalizme giden yolu bunlardan temizler. Kısaca biz devrimci şiddet yolunu iş olsun diye değil halk direnme kuvvetlerini örgütlü saldırganlara karşı müdafaa etmek ve gerçek özgürlük ortamına kavuşabilmek için seçtik.

Devrimci Uyanıklık

Şevki Akşit

Böylece şehirdeki direkt mücadele edenlerden tutun da kırık bölgelerdeki halkın, düşmanı tedirgin etme, panik ortamı yaratma faaliyetlerine kadar düşmanı bütün halkımız yenecektir. Bütün dünyada millî kurtuluş hareketleri ortak düşman olan emperyalizme ağır darbeler indirmektedirler. Vietnam'daki zalim savaş şu gerçeği ortaya koymuştur ki, savaş U.S. ekonomisini bir savaş ekonomisi haline dönüştürmeye dengeye sokmuş, emperyalistler için birçok problemlerin doğmasına yol açan yeni krizler yaratmıştır. Emperyalizmin bütün silâh gücü, silâhlı halk birliklerini yenmekten âciz kalmıştır. Vietnam'lı kardeşlerimizin savaşı bütün dünya devrimcilerinin savaşıdır. Onlar bizim için de savaşçıdır. Biz de onlar için savaşmalıyız. Savaş bizim savaşımızdır. Yankee emperyalistleri ikinci bir Vietnam'ı da yaratmak bizim halkımızın görevidir. Kumandan Guevara'nın vasiyetini yerine getireceğiz. Daha çok Vietnam'lar yaratmak fikri geçici bir heves ve savaşçı bir ruhun hayal mahsulü değildir. Düşmanlarımız ve sahte devrimciler bunun gerçeklere uymadığı inancındadırlar. Yankee emperyalistleri bizim kıtamızdan da kendi arzularıyla çekilip gitmeyeceklerdir. Uşaklarına güçlenen halk hareketlerini bastırmaları için güçlerini birleştirmelerini söylemektedirler.

VI

Kıtamız için devrimi gerçekleştirme zamanı geldi. Devrime karşı olan birlik güçlere karşı biz de bütün kıta da millî kurtuluş savaşlarına birlik cephesiyle karşılık vermeliyiz. Gericilerin ve sahte devrimcilerin başka ülkelerden gelip direnme hareketine katılan kahramanlara, bağırmarları, kızmaları savaşımı tecrit etmek için kullanılmaktadır. Bunlar emperyalistlerle birlik olarak halk içinde şovenist eğilimleri canlandırarak savaşa darbe vurmak istemektedirler. Bolıvy'a da gerillalarımız Yankee yöneticiler tarafından yönetilen Arjantin ve Brezilya tarafından teçhizatlandırılan Bolıvy ordusunun saldırısına uğradı. Eminiz ki gerillalarımız yeniden ülkede olacaklardır. Böylece hükümet komşu ülkelerden yardım almak yoluna gidecektir. Fakat o zaman da devrimci savaş o ülkelere atlayacaktır. Aynı kuvvet ihtiyacı diğer ülkelerin ordularında da belirecektir. İşte bu noktada Pentagon, tavsiye ile politikasını, direkt metod'a çevirecek ve tıpkı Vietnam'da olduğu gibi işgal yoluna gidecektir. Bazı sahte devrimciler böyle bir sonuçtan titremektedirler. Halkı böyle bir sonuçtan korumak arzusundadırlar. Şunu anlamıyorlar ki bu davranışlarıyla hiç bir

sey halledemezler. Bu türden davranışlar sadece halkın daha fazla açlık, sefalet altında inlemesini ve devrimin konformizme feda edilmesi sonucunu doğurur.

Yığınların şimdiki sefil durumlarının böylece devam etmesi sonucuyla yanyana bulunduğu, bu sonucun bir trajedi olmadığı görülür. Maden kasabaları, yaşayanların hiç bir hakkı olmadığı topiama (temerküz) kamplarından başka birşey değildi. Katliâm, ülkenin ekonomik yükünü, askerî seflerin tüketimlerini omuzlarında taşıyan halka cevap oldu. Halkın isteklerini dile getiren hiç bir direnme hareketine diktatör tarafından imkân verdirilmedi. Bu hareketler diğerlerine örnek olmak ve otoriteyi sağlam tutmak gerekçesiyle yok edildi. Düzene, prensiplere karşı olan herkes sırtında askerî rejimin bütün ağırlığını duydu. Haklı dâva için savaş yolundaki fedakârlıkların anlamı bu korkunç gerçeklerle yüzyüze gelince daha iyi anlaşılır. Savaşımızda, hiç bir zaman diktatör zulmü altındaki fedakârlıkları kadarını istemeyeceğiz. İşte bunun için yeni bir Vietnam yaratılması bir trajedi olmaktadır. Bu, hiç bir zaman reddedemeyeceğimiz şerefli bir görevimizdir.

VII

Bir savaş kaybettik. Öyle bir savaş ki, ezilen halkların en büyük lideri kumandan Che Guevara hayatını verdi. Fakat savaşımız devam ediyor ve asla duraklamayacağız. Çünkü, biz Che'nin yanında savaşanlar teslim olmak diye birşey tanımadık. Onun ve diğer savaşçıların Bolıvy'a da dökülen kanları bizlere ve millî kurtuluş hareketlerine hayat verecek ve kıtamız emperyalizme şimşekle yağdıran bir volkan haline gelecektir. Biz Che'nin rüyasını gördüğümüz mızaffer Vietnam olacağız. Bu fikirler ve amaç uğruna ölmeye kararlıyız. Küba'lı yoldaşlar bu amaç uğruna öldüler. Peru'lu yoldaşlar bu amaç uğruna öldüler. Arjantin'li yoldaşlar bu amaç uğruna öldüler. Bolıvyalı yoldaşlar bu amaç uğruna öldüler.

Taria, Joaquin, Juan Paplo Chang, Moise's Guevara, Jorge Vasquez, Aniceto Reynaga, Antonis Jimenes Coco Peredo'ya saygı ve selâmlar. Omuzunda silâhıyla hayatını verenlere selâm. Çünkü onlar Che'nin ne demek istediğini anlıyorlardı.

Bayrağımız yarıya inebilir ama asla yok olmayacaktır. Che'yi vahşice öldürenler onun örneğini ve düşüncelerini asla öldüremeyecekler. Emperyalistlerin ve uşakların zafer şarkılarını kursaklarında koyacağız çünkü savaş henüz bitmedi daha yeni başlıyor.

Tekrar dağlara döneceğiz. Bolıvyaya yeniden ya zafer ya da ölüm çığlıklarımızla inleyeceğiz.

Bolıvyalı
kurtuluş
savaşçıları
Kumandan
CHE ile
beraber

İşçi, sermayedarla olan çatışmasında çıkarımı kişi olarak savunmaya kalktığı sürece, üretim araçlarının tasarrufunu elinde bulunduran sermayedar, kuşkusuz galebe çalacak ve her çatışmada, işçiyi, gözünün yaşına bakmadan, ezip ezip geçecektir.

Üretimin kolektif olarak yapıldığı bir toplumdaki, yaratılan kıymetlerin paylaşılmasından çıkan çatışmalarda, işgücünü satanların, üretimin kolektif niteliğine uygun düşer biçimde, kolektif bir organizma içinde olmaları, hem kişisel hem de sınıfsal çıkarları gereğidir. Bu bilimsel gerçeği emekten yana olsun sermayeden yana olsun reformist, revizyonist olsun bütün sosyal akımlar genel olarak teslim etmek zorunda kalmışlardır. Ceza kanunlarında 141-142. maddeler gibi yasakları bulunan Türkiye örneği yönetimler bile bu bilimsel kurala doğrudan doğruya vaziyet alamamış, toplu sözleşme, grev yapabilme gibi sendika ve sınıf esasına dayanan parti kurma gibi bazı hakları, zevahiri kurtarmak için olsa bile, işçi sınıfına tanımak zorunda kalmışlardır. İşgücünün sermaye ile olan ilişkisini birtek iş yerinde değil de ülkenin tüm işkollarında düşündüğümüzde durum yine aynıdır. Değişen, sadece üretim araçlarının ve onlara sahip olanların ve işgücünü satanların sayılarıdır. Tarafları artık daha geniş kapsamlı tüzel kişiler temsil etmekte ve çatışmalara ekonomik politik askerî v.s. kurumlar da katılmaktadır.

Kapitalizmin gelişmesini belirli bir ülkenin içinde sınırlayamayız. «(...) Tekellerin ve malî sermayenin egemenliğinin kurulmuş bulunduğu; sermaye ihracının belirgin önem kazandığı; dünyanın uluslar arası tröstler arasında paylaşılmasının başlamış bulunduğu; dünyanın bütün topraklarının en büyük kapitalist memleketler arasında paylaşılmasının tamamlanmış bulunduğu gelişme aşaması» (1) kapitalizmi emperyalizme dönüştürmüştür. Artık çatışma sadece belirli bir ülkedeki sermayedar sınıfla işçi sınıfı arasında değildir. Emperyalist ülkelerin tekelleri işbirlikçi sermayenin aracılığı ile birçok ülkede, özellikle geri kalmış ülkelerde egemen duruma geçmiştir. Ve emperyalizmin denetimindeki bu ülkeler henüz küçümsenmeyecek sayıdadır.

Fakat dünyamızda toplum çapında yaratılan değerlerin bölüşülmesinde emekçinin egemen olduğu sosyalist ülkelerin varlığı da bir gerçektir. Birinci ve ikinci dünya savaşlarından bu yana, sosyalist toplum düzenine geçmiş olan ülkeler, artan bir hızla çoğalma eğilimi göstermektedir. Avrupa, Asya, Afrika ve hattâ Amerika kıtalarının bir çok ülkelerinde bu eğilim somut ifadesini de bulmuştur.

Bir toplumun sosyalist düzene geçmesi aynı zamanda emperyalizmin sömürü alanından çıkması demektir. Bu bakımdan sosyalist bir toplumun emperyalizmle ne denli bir ölüm kalım çatışması içinde olacağı meydandadır. Bu çatışma sosyalist devrim esasında olduğu gibi, sosyalizmin kuruluşundan sonra da devam etmektedir.

Emperyalizmin, sosyalist ülkede, karşı devrimi patlatmak için sürekli bir çaba harcandığı nasıl bir gerçekse, sosyalist ülkelerin de emperyalizmi, sistem olarak ayakta kalmasını sağlayan ve onun egemenliği altında bulunan ülkelerdeki ulusal kurtuluş savaşlarını, destekleyeceği yine bir gerçektir. Sosyalist ülkelerin, sosyalist devrimlerini başlatmakta olan ülkeleri desteklemeleri ise daha da doğal.

Sosyalist ülkeler ulusal kurtuluş savaşlarını destekledikleri gibi ulusal kurtuluş savaşı yapan ülkelerin de, karşılıklı olarak, sosyalist ülkeleri ve oluşmakta olan sosyalist devrimleri desteklemeleri ve emperyalizmin sosyalist ülkelerde giriştiği karşı-devrim hareketlerine karşı çıkmaları gerekir.

Sermaye ile çatışmasını, kişi olarak yürütmege kalkışan işgücü satıcısını, sermaye ansil ezip ezip geçerse, emperyalizmin karşısında ulusal kurtuluş savaşına veya sosyalist devrime, birşey olarak, kalkışan toplumlar da aynı akibete uğrayacaktır. Başarı için, başta sosyalist devletler olmak üzere, ulusal kurtuluş savaşlarını başarmış devletlerin ve kapitalist ülkelerdeki devrimci güçlerin desteğini sağlamak zorunludur.

Mustafa Kemal önderliğindeki kurtuluş savaşımızda Sovyetler Birliğinin malî ve silâh bakımından desteği sağlandığı gibi, Yunan ordusunun İngiliz emperyalizminin âleti olarak kullanıldığı bilinmektedir. Yunanistan'daki devrimci akımın da v hattâ Anadolu'yu paylaşmış olan, emperyalist ülkelerdeki proletaryanın da aktif değilse de yine de bir desteği olmuştur.

Emperyalist ve sosyalist düzenlerel ulusal kurtuluş savaşlarının, yakın tarihimizde de ifadesini bulmuş olan, bu karşılıklı ilişkilerini bilmezlikten gelip, sermayenin egemen olduğu emperyalist ülkelerle, emegin egemen olduğu sosyalist ülkeleri aynı çuvala sokup, her ikisine de aynı vaziyeti almamızı sağlık veren görüşlerin memleketimizdeki anti-emperyalist eylemin gelişmesini olsun sosyalist akımın gelişmesini olsun baltalayıcı niteliği apaçık meydandadır.

Hele bu, Türk işçisinin adını kullanan, sosyalist bir örgüt adına yapıyorsa sorumluluk kişisel olmaktan çıkıp, kolektif bir nitelik kazanıyor demektir. TIP adına muhtelif bahanelerle ve özellikle Çekoslovakya olaylarından bu yana yayımlanan bildirilerde Mehmet Ali Aybar olsun, Behice Boran olsun büyük bir soğukkanlılıkla, sosyalizm adına, sosyalist devrimini başarıya ulaştırmış ülkelere düşmanlık telkin eden böylesine bir kampanyayı açıktan açığa ve ısrarla yürütmektedirler.

TIP'in içinden olsun dışından olsun bu kimselerin devrimci uyanıklığın getirdiği tepkileri görmeleri kaçınılmazdır. Bu çilekeş memlekette gerçek devrimci akımın bir an evvel galebe çalması biraz da bu uyanıklığa bağlıdır.

(1) Emperyalizm — Lenin.

«KAPİTALİTS OLMAYAN YOL» NEDİR?

Şahin ALPAY

İKİNCİ TEZ

Sömürge/yarı-sömürge ve feodal/yarı-feodal bir yapıya sahip olan ülkelerin önündeki devrim aşamasının anti-emperyalist, anti-feodal devrim olduğu; bu ülkelerde sosyalizme giden yolun millî demokrasi'den, millî demokratik devrimden geçtiği konusunda, proleter-sosyalizmine inananlar ve onun tahlil yöntemini uygulayanlar arasında görüş ayrılığı yoktur. Bu ideolojiye sahip olanlar şunları bilirler: Millî demokrasi, yani millî demokratik devrim sonunda kurulan devlet, bütün millî sınıfların (işçi sınıfı, köylüler, küçük burjuvazi ve millî burjuvazi) devletidir ve millî demokratik devrim programının uygulanışına, yani emperyalizmin ve feodalizmin tasfiyesine, emperyalizme karşı bağımsızlığı sağlayacak bir millî sanayi ekonomisinin kurulmasına yönelir. Sosyalist devlet ise, işçi sınıfının iktidarında ve sadece sosyalist ve sosyal mülkiyet biçimlerinin varolacağı, sosyalist ekonominin, sosyalist toplumun kurulmasına yönelir. (Yâni, sosyalist devlet ve iktidar başka şeydir; sosyalist toplum başka şeydir. Millî demokratik devrim, bütün millî sınıflarla, emperyalizm ve ortakları arasındaki birinci çelişmeyi; sosyalist devrim, proletarya ile burjuvazi arasındaki çelişmeyi çözümler.)

Ancak, millî demokratik devrimin yönetimi, millî demokratik devrimin başarıya yolları, millî demokratik devrimlerin bugünkü dünya devrimi süreci içinde tuttuğu yer ve millî demokratik devrimle sosyalist devrim arasındaki bağ konularında, uluslararası sosyalist harekette, iki ayrı akım arasında görüş ayrılıkları tahlil farkları vardır. Bu konularda iki ayrı tez ileri sürülmektedir.

BİRİNCİ TEZ

«Kapitalist — olmayan yol» teorisi, birinci tezi savunanlar tarafından, Asya ve özellikle Afrika'daki millî kurtuluş hareketleri ile ilgili olarak geliştirilmiştir.

1956-1961 tarihleri arasında geliştirilen ve programlaştırılan birinci tez, temelinde, nükleer silâhların bütün dünya halklarının yıkımına yol açacak tahrip gücü karşısında, «Barış içinde bir arada yaşama» politikasının uygulanmasını, sosyalist dünya sisteminin kapitalist dünya sistemiyle «barış içinde yarış» yoluyla mücadele ederek, hem kapitalist-emperyalist ülkelerde hem de emperyalizmin sömürsü altındaki ezilen ülkelerde sosyalizme «barış içinde geçiş» şartlarının hazırlanıp, gerçekleştirilmesini içermektedir.

Bu yeni tezlerin millî kurtuluş hareketleriyle, millî demokratik devrimlerle ilgili kısmı, genel olarak, şudur:

Emperyalizme karşı millî kurtuluş devrimleri, Asya ve Afrika ülkelerinde birinci hedeflerine ulaşmışlardır. Sosyalist kampın varlığı ve bu yönde mücadelesi sayesinde, II. Dünya Savaşı ertesinde bu kıtalardaki ülkelerin çoğu siyasi bağımsızlıklarına kavuşmuşlardır. Siyasi bağımsızlığın kazanılmasıyla, millî kurtuluş devrimlerinin birinci aşaması tamamlanmıştır. Şimdi, ikinci aşama'ya, yani iktisadi bağımsızlığın kazanılması için mücadele aşamasına gelinmiştir.

Millî kurtuluş devrimlerinin, millî demokratik devrimlerin bu ikinci aşamasındaki görevler dört temel nokta etrafında toplanmaktadır:

1. Yabancı sermayenin egemenliğinin ilgası ve yabancı tekellerin mallarının millileştirilmesi.

2. Toprak meselesinin radikal bir şekilde çözülmesi; feodalizmin yıkılması ve nüfusun çoğunluğunu meydana getiren köylülerin işteklerinin karşılanması.

3. Öncelikle devlet sektörünün geliştirilmesi temelinde, endüstrileşme. Böyle bir endüstrileşme, yabancı sermayeye karşı mücadelede etkili bir yöntemdir ve ülkenin ihtiyacı olan endüstri dallarının gelişmesine yol açar.

4. Toplumun her bakımdan demokratlaştırılması; halkın sosyal ve ekonomik reformlara faal bir şekilde katılışının sağlanması.

Birlikte genel demokratik bir program teşkil eden bu hedeflerin gerçekleştirilmesi, birinci tezi savunanlara göre, millî kurtuluş devrimlerinin çağdaş muhtevasını meydana getirir. Bu programın tutarlı bir biçimde uygulanışı, millî demokratik devrimlerin ikinci aşamasını, yani iktisadi bağımsızlığın kazanılması aşamasını başarıya ulaştıracaktır. Bu

programın tutarlı bir biçimde uygulanışı, sosyalizme «barış içinde geçiş» i sağlayacak olan, millî demokrasi'den sosyalizme geçişi sağlayacak olan, kapitalist olmayan yoldur.

Birinci tezi savunanlara göre, millî burjuvazi ve bürokratik burjuvazi, genel olarak, bu genel demokratik programın uygulanmasından yanadır. Ancak bu sınıflar daima emperyalizmle işbirliği yapma eğilimi taşırlar. Bu eğilimi taşıyan gerici burjuva unsurların iktidara sahip olduğu ülkelerde, devlet denetimindeki sanayi sektörü, kapitalizmin geliştirilmesi yönünde kullanılır ve kullanılmaktadır. Bu takdirde sözkonusu olan yol, kapitalist-olmayan yol değil, kapitalist yoldur.

Ancak, millî kurtuluş hareketleri sahnesinde bir de, birinci tezi savunanlar tarafından «devrimci demokratlar» olarak adlandırılan yeni bir unsur belirmiştir. «Devrimci demokratlar», köylülerin, yarı-proleter unsurların ve şehirli küçük burjuvazinin çıkarlarını temsil eden milliyetçi aydın ve subaylardır; kapitalizmden ümitlerini kesmiş olan burjuva aydınlarıdır. Afrika'da sınıflaşmanın geri oluşu, ülkelerin endüstrileşmemiş olması dolayısıyla, işçi sınıfı sayısal olarak ve sınıf bilinci bakımından pek gelişmemiştir. Bu nedenle, «devrimci demokratlar» işçileri, köylüleri, küçük burjuvazi ve millî burjuvazi için alan millî demokratik cephenin öncüleri, liderleridir.

«Devrimci demokrat» liderler, genel demokratik programı, sosyalizme yönelen bir yolda uygulayarak, yani kapitalist-olmayan yolu izleyerek, toplumun sanayileşmesine, işçi sınıfının giderek niceliksel ve niteliksel olarak güçlenmesine yolu açacaklardır. Bu, giderek, «devrimci demokratların» iktidarı karşısında bir işçi sınıfı iktidarı alternatifini doğuracak ve bu alternatif gittikçe güç kazanacaktır. (Hatâ, bu tezi savunanların bazılarına göre, «devrimci demokratlar» emekçi sınıflardan geldikleri için kolaylıkla işçi sınıfı ideolojisini kabul edebilirler; bu takdirde gelişen işçi sınıfıyla kaynaşabilirler.) Bu gelişmeye paralel olarak, millî demokratik devrim, sosyalist devrimine doğru ilerleyecek, «barış içinde geçiş» gerçekleşecektir.

Kapitalist-olmayan yolu izleyen millî demokrasiyerin en büyük yardımcısı, iktisadi, teknik ve kültürel yardımlarıyla sosyalist kamp olacaktır.

Demek ki, kapitalist-olmayan yol, yukarıda dört nokta etrafında toplanan genel demokratik programın uygulanmasıdır; «devrimci demokratların» liderliğindeki millî demokrasi devletinin iktisadi politikasıdır. Açıkça görülebileceği üzere, bu devlet politikası, bir çeşit devlet kapitalizmidir.

(Burada, parantez açarak, «devlet kapitalizmi» ile ilgili temel bilgileri sıralayalım. Bir kere, devlet kapitalizmi, tekelci devlet kapitalizminden ayrı bir şeydir.

Kapitalizmin tekelci aşamasında, yani emperyalizm aşamasında, emperyalizmin gelişmelerinin ağırlaşması karşısında, az sayıdaki büyük bankaların ve sanayi tekellerinin sahicilerinden meydana gelen malî oligarşi, devlet cihazını doğrudan doğruya kendine tâbi kılar. Bu şekilde hem egemenliğini güçlendirir, hem de kârlarını azamileştirir. Kârlılığı azalan yatırım dallarındaki işletmelerin devletleştirilmesi yoluna gidilir. Bu, ana çizgileriyle tekelci devlet kapitalizmidir.

Devlet kapitalizmi ise, burjuva-demokratik aşamada olan ülkelerde, feodalizmin tasfiyesinde ve yolun kapitalizme açılmasında rol oynar. Ancak, devlet kapitalizminin çeşitleri vardır.

Devlet kapitalizmi, iktidarda olan sınıfların niteliğine göre farklı özellikler gösterir. Biz, devlet kapitalizminin iki birbirine zıt tipini çizelim.

1) Birinci tipte, a. Devamlı bir devlet sektörü vardır, ancak bu sektör sadece altyapı dallarındaki işletmeleri ve özel sektöre avantajlı krediler sağlayan bankaları içerir.

b. Başka alanlarda da devlet teşebbüsleri kurulur, ama yeterli bir kârlılık sağlanmaz, özel teşebbüse devredilir.

c. Devlet, özel sektörün gelişmesi için her türlü yardımı yapar ve tekelci grupların kurulması için imkânlar hazırlar.

2) İkinci tipte, a. Devamlı bir devlet sektörü vardır ve bu sektör giderek ekonomiye tam olarak egemen olmak üzere özel sektörden daha hızla gelişir.

b. Belirli temel sanayi dalları devlet sektörünün tekelindedir.

c. Yukarıdaki iki nedene bağlı olarak, sermayenin tekelleşmesi olanaksız kılınmıştır.

d. Ülkenin ekonomik kalkınması ve iktisadi bağımsızlığı, plânlı endüstrileşme ile güvence altına alınmıştır.

Bu iki zıt tipte devlet kapitalizminin arasında yer alan ve iktidardaki sınıfların niteliğine göre değişen, çok sayıda geçiş tipleri vardır.

Birinci tipte, tamamen emperyalizmle işbirliği yapan burjuvazinin uyguladığı devlet kapitalizmi sözkonusudur. Kapitalizmin gelişmesine ve sağlamlaştırılmasına yönelir. Yukarıda belirtildiği gibi, bu durumda kapitalist yol izlenmektedir. Bizim de yakından tanıdığımız bu çeşit devlet kapitalizmi, kapitalist-olmayan yolun zıddıdır.

İkinci tipte, birinci tezi savunanlara göre, devlet iktidarı «devrimci demokratların» elindedir. Devlet sektörünün ekonomiye egemen olmasına ve sermayenin tekelleşmesinin imkânsız kılınmasına yönelinmiştir. İzlenen yol, «kapitalist-olmayan yol» dur.)

Uluslararası sosyalist hareketteki birinci tezi savunanlar, «Kapitalist-olmayan yol nedir?» sorusuna şu cevabı veriyorlar: «Kapitalist-olmayan yol bir çeşit üçüncü bir yol veya hem kapitalizmden, hem de sosyalizmden farklı bir toplum yapısı değildir. Kapitalizmin gelişmemiş veya az gelişmiş olduğu ülkeler için, kapitalist gelişme aşamasını atlayarak sosyalizme geçiş yoludur.»

Birinci tezi savunanlar, «sosyalizme geçiş yolu olan kapitalist-olmayan yolu» izleyen ülkelerde, kapitalizme dönüşün mümkün olabileceğini kabul ediyorlar. Örneğin, Gana'daki karşı-devrim, «devrimci demokratları» iktidardan devirip, yerine emperyalizmin işbirlikçilerinin iktidarını kovunca, kapitalizme doğru dönmüştür. Ama, birinci tezi savunanlara göre, örneğin Gana'da, devrimci süreç sona ermemiştir. Gana halkı kapitalizme doğru dönüşten önceki dönemde, kapitalist-olmayan yol döneminde, «bir şeyler öğrenmiş ve kazanmıştır.» Yâni, kapitalist-olmayan yola, dolayısıyla sosyalizm yoluna yeniden dönüş mümkündür.

Gelişmemiş ülkelerde kapitalist yolla kapitalist-olmayan yol arasındaki bu mücadele, çağımızın temel özelliğinden ileri gelmektedir. Çağımızın özelliği, birinci tezi savunanlara göre, kapitalizmden sosyalizme geçiş çağı kapitalizmle sosyalizmin iki sosyo-ekonomik sistem olarak yan yana yaşadığı ve mücadele ettiği çağ oluşudur.

İkinci tezi savunanlara göre ise: Millî demokratik devrimde ve bütün devrimlerde temel mesele siyasi iktidar meselesidir. Millî demokratik devrim önce soyut bir siyasi bağımsızlık, sonra soyut bir iktisadi bağımsızlık meselesi değildir. Millî demokratik devrim işçi sınıfının örgütünün ve ideolojisinin öncülüğünde, millî burjuvazinin, küçük burjuvazinin, köylülerin, işçilerin ve bütün vatanseverlerin, emperyalizme ve yerli ortaklarına karşı verecekleri mücadele ile başarıya ulaşabilir. Millî demokratik devrimde işçi sınıfının örgütsel ve ideolojik öncülüğü, millî demokratik devrimin zaferlerinin kalıcı olmasının, sosyalizme, sosyalist devrimine geçişin garantisidir. «Millî demokratik devrim, sosyalist devrimde bir hazırlıktır; sosyalist devrim millî demokratik devrimin kaçınılmaz bir uzantısıdır.»

Bu ikinci tezin en önemli unsuru, işçi sınıfının örgütsel ve ideolojik öncülüğü meselesidir. Bu teze göre, millî demokratik devrimin öncü örgütü, örgütsel ve ideolojik bağımsızlığına sıkı sıkıya bağlı olan, işçi sınıfının en bilinçli unsurlarının ve sosyalist aydınların toplandığı örgüttür. Öncülüğü, millî demokratik cepheyi kurmada, harekete geçirmede, kendi bilimsel dünya görüşü ile tahlil ettiği şartlara uyan mücadeleye biçimini demokratik cephenin mücadele biçimi olarak kabul ettirmede yatar. Bu, sözde değil, pratikte bir öncülüktür. «İşçi sınıfının millî demokratik devrimin öncülüğünü kazanıp kazanmaması geniş köylü yığınlarına mücadelede önderlik ederek, onları etrafına toparlayıp toparlamamasına bağlıdır. Ancak işçi sınıfının köylülere önderlik edebilmesiyle ve ancak işçi-köylü ittifakı temeli üzerinde ikinci ittifakı —millî cephenin emekçi olmayan kesimleriyle ittifakı— kurmak ve geniş bir birleşik cephe meydana getirmek mümkündür.»

Görüldüğü gibi, ikinci tez, millî demokratik devrimle sosyalist devrimi birbirine bağlı olarak ele almaktadır; ikisi birbirine geçmiştir. Sosyalist devrimde geçiş şartları millî demokratik devrimin gelişme süreci içinde hazırlanır. Bu bakımlardan, ikinci tezi savunanlar, kapitalist-olmayan yoldan sosyalizme geçiş tezini eleştirmektedirler.

Sanyorum konu, çok kaba çizgileriyle de olsa, ortaya konmuştur. Kapitalist-olmayan yol kavramının işlenmesi, beraberinde bir çok teorik mesele getirmektedir. Bu meselelerin eleştirici bir tutumla ve derinliğine ele alınması, bizleri «aynı şeyleri tekrarlamaktan» kurtarabilir; düşüncemize bir canlılık getirebilir.

Ya Sosyalizm Ya Ölüm

İşçim köylüm
elimde bir kitap var
ya sosyalizm ya ölüm!

dünya bir alev alev yanyor
korkudur her vakit zulüm
bir iken iki üç oldu
ağır yüküm
her gün hatır gönül soran
selâmın aleyküm
canımı yaktı

işçim köylüm
elimde bir kitap var
ya sosyalizm ya ölüm

çobanın biri Uludağ'dan
biri Civa yaylasından geldi
haber vurdu selâmın verdi

işçim köylüm
elimde bir kitap var
ya sosyalizm ya ölüm

İ. Başaran
Müşküle köyü

